

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.667/2017/4.

A tanács tagjai: Dr. Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Stanka Gergely ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes (8. sorszám)

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítélőtábla
14.Gf.40.201/2016/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék 166.G.43.850/2015/8.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 2.120.000 (kétfmillió-százhuszezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [1] A felperes 2013. november 18. napján előterjesztett, majd módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperessel 2008. május 19. napján megkötött zálogszerződés a régi Ptk. 251. § (1), 200. § (2) bekezdése alapján semmis, másodlagosan a 2008. május 19. napján megkötött kölcsönszerződés semmisségének megállapítását kérte a a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rég Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), c), e) pontja, a régi Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján, végül harmadlagosan a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte annak XI.4. pontja tekintetében a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján. Előadta, hogy az alperessel mint hitelezővel megkötött kölcsönszerződés törlesztő részletei folyamatosan és irreális mértékben emelkedtek, így a részletek visszafizetésének egyre nehezebben tud eleget tenni. Az alperes a felperes többszöri jelzése ellenére a szerződés érdemi módosítására nem biztosított lehetőséget. Az alperes az árfolyamváltozás teljes kockázatát a felperesre hárította, tisztességtelen piaci

magatartásával olyan helyzetet teremtett, hogy a kölcsönszerződésben foglaltak teljesítését fokozatosan ellehetetlenítette. Az alperes magatartása a régi Ptk. 4. § (1) bekezdésében foglaltakat is sértette. A felperes élve a jogszabályok adta lehetőséggel 2011 szeptemberében kérte a végtörlesztést, és ezáltal a kölcsönszerződés megszűnt. Mindezt azonban jogfenntartással tette, jelezte, hogy csak a kényszerhelyzet miatt végtörleszt úgy, hogy nem fogadja el érvényesnek a bank által kiszámolt és a végtörlesztésre vonatkozó tartozási összeget. A szerződést érvénytelennek tekinti, mert a bank semmilyen hiteles indokolást, illetve elszámolást nem adott, milyen metodikával, milyen objektív indokok alapján határozta meg a tartozás összegét, miért hiányzik a szerződésből az árfolyamrész meghatározása felperesi kérés ellenére. A szerződés tisztességtelen kikötése a II.3. pont, mely szerint az ügyleti kamat évi 7,03% azzal, hogy a kamat mértéke változó. Hivatkozott a BH1995. 414. eseti döntésre, és erre alapítva kifejtette, a szerződés e pontja felhatalmazást tartalmaz az alperes javára a szerződés egyoldalú módosítására, de nem tartalmazza, hogy milyen körülmények, milyen irányú változása szolgálhat alapul erre a díjemelésre, és azt sem, hogy az milyen mértékű lehet. Enélkül viszont hiányoznak azok a lényeges feltételek, amelyekben való előzetes közös megállapodás a szerződés egyoldalú módosítását eredményezhetné. A szerződésbe vetett bizalom szenvedne súlyos sérelmet, ha az alacsony díjtétel mellett és erre tekintettel létrejött szerződésben kikötött díjat a jogosult akár többszörösére is felemelhetné anélkül, hogy az emelés feltételeiben az ellenérdekű féllel előzetesen megegyezne. Keresetmódosítása szerint semmisségi ok, hogy a szerződés nem tartalmazta a kölcsön és a törlesztő részlet összegét. Elsődleges keresetét azzal indokolta, hogy bírósági úton nem érvényesíthető követelés zálogjoggal biztosítása semmis, és mert álláspontja szerint a felek közötti kölcsönszerződés semmis, az bírósági úton nem érvényesíthető, így a követelése biztosítására sem jöhetett létre szerződés.

- [2] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási kereset feltételei hiányoznak. A kölcsönszerződés a megkötésekor hatályos jogszabályi előírásoknak maradéktalanul eleget tett. Az egyoldalú szerződésmódosítási joggal kapcsolatosan kifejtette, hogy a szerződés II.5. pontja egyértelműen meghatározta, hogy az aktuális kamat mértékét a mindenkori Hirdetmény tartalmazza, és a felek egyező akarattal és a szerződésre vezetett aláírásukkal kinyilvánították, hogy a Hirdetmény a szerződés elválaszthatatlan részét képezi. A szerződés tehát megfelel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjának. De a 6/2013. PJE 5. pontja értelmében az egész szerződés semmissége nem, csak részleges érvénytelenség lenne megállapítható. A törlesztő részletek összegével kapcsolatos a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti érvénytelenségi okfejtéssel összefüggésben hivatkozott a szerződés II.6. pontjára, mely az Értesítő Levél tartalmára vonatkozott (kölcsön törlesztésének ütemezése, havi törlesztő részletek mértéke és esedékessége), és amely Értesítő Levélről a felek a szerződésben kinyilvánították, hogy - mint a szerződés kiegészítését - a szerződés elválaszthatatlan részének tekintik, amely azzal együtt értelmezendő. Az adós a fizetési kötelezettségeit az Értesítő Levél tartalma szerint köteles teljesíteni. Egyetlen jogszabály sem tartalmazott arra rendelkezést, hogy a kölcsönszerződés csak egy okiratból állhat, és ezen okiratnak kell valamennyi kötelező tartalmi kelléket tartalmaznia, és hogy ilyen esetben a különböző okiratokat a feleknek egy időpontban kell aláírniuk. A perbeli esetben is a kölcsönszerződés a felek kölcsönös és egybehangzó akaratkifejezésével több okiratba foglaltan jött létre. Nincs jogszabályi akadálya, hogy a felek akár a szerződést érintő lényeges kérdések meghatározásában is oly módon állapodjanak meg, hogy azt a másik fél egyoldalú nyilatkozattal jogosult megállapítani, és ezáltal az a megállapodás részét képezi. Példa erre a Hirdetmény alkalmazása is. Szemben a Hirdetménnyel és az Üzletszabályzattal, amit teljes egészében a pénzügyintézet határoz meg, az Értesítő Levélben foglaltakat a felek szerződésének tartalma alapján határozzák meg, mintegy számszerűsítve annak alapján, hogy a kölcsönt mikor folyósították, illetve hogy az adós a rendelkezésére bocsátott összegből mennyit vesz át. A régi Hpt. nem zárja ki, hogy valamely kötelező adatot, annak megismerését, kiszámíthatóságát követően foglalják, vagy az adott

esetben foglalja valamelyik fél írásba. Azzal, hogy a felek a szerződés részének fogadták el az Értesítő Levelet, maradéktalanul teljesültek a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésében foglaltak. A szerződés III.2. pontja értelmében a felperesnek kellett a folyósítás feltételeit megteremtenie, rajta múlt, mikor hívja le a kölcsönt, vagyis a törlesztő részlet összegének meghatározása a felperes érdekkörében felmerült okból történt az Értesítő Levél alkalmazásával. Az a körülmény, hogy a felperes éveken át kifogás nélkül törlesztett, ab ovo kizárta teszi a szerződés ilyen okból való teljes semmisségének megállapítását. Arra az esetre, ha bíróság a szerződés érvénytelenségét mégis megállapítaná, kérte annak érvényessé nyilvánítását oly módon, hogy az első havi kamattörlesztő részlet szerződéskötés kori összege a szerződés elválaszthatatlan részét képező Értesítő Levél szerinti első havi törlesztő részlet összegével, azaz 148,39 CHF összeggel legyen azonos. A másik érvénytelenségi ok kapcsán kifejtette, hogy a szerződés II.3. pontja és az Üzletszabályzat 2.6.13. pontja tételesen meghatározza azokat a körülményeket, amelyek változása mellett az alperes jogosult volt az ügyleti kamatot egyoldalúan módosítani. Mivel az ügyleti kamat főszolgáltatásnak minősül, a régi Ptk. 209. § (4) bekezdése értelmében a tisztességtelen feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók rá. Tisztességtelenségének vizsgálata ipso iure kizárt. De a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt konjunktív feltételek sem teljesülnek. A szerződés tisztességtelensége a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet alapján sem állapítható meg, mert a szerződés az egyoldalú szerződésmódosítás el nem fogadása esetére biztosítja a felperesnek a felmondás jogát.

- [3] A tárgyalás felfüggesztését követően módosított elsődleges kereset elutasítását azon az alapon indítványozta, hogy a felperes úgy kérte a jelzálogszerződés érvénytelenségének megállapítását, hogy ezzel együtt a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását nem kérte. A jelzálogszerződés érvénytelenségét pedig kizárólag a régi Ptk. 251. §-ára alapította. Súlyosan téves megközelítésének tekintette, hogy a jelzálogszerződés érvénytelensége körében elegendő utalni a kölcsönszerződés érvénytelenségére. A felperes a kölcsönszerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek megállapítása, illetve levonása iránti kereseti kérelem hiányában nem hivatkozhat arra, hogy a kölcsönszerződésből nem származnak joghatások. Ilyen általános érvénytelenségi jogkövetkezmény levonására kizárólag a bíróság jogosult. A kölcsönszerződés érvénytelensége nem eredményezi automatikusan a jelzálogszerződés érvénytelenségét. Előadta, hogy az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (DH3) szerinti elszámolás teljesítésével a kölcsönszerződés törvény erejénél fogva érvényessé vált. Azzal, hogy a felperes kizárólag a jelzálogszerződés érvénytelensége megállapítását kéri, és hivatkozik a kölcsönszerződés semmisségére a DH3 törvény rendelkezéseit kerüli meg. Megjegyezte a felperes elsődleges kereseti kérelme valójában törlési per lenne, amelynek feltételeit a felperes kereseti kérelme nem teljesíti. A másod- és harmadlagos kereseti kérelmet illetően rámutatott, hogy az nem felel meg a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2) 37. § (1), (2) és 37/A. § (1) bekezdésének, mert az érvénytelenség jogkövetkezményei levonására nem tartalmaz kérelmet. A felperes az elszámolással szemben panasszal nem élt, az elszámoló levélben foglaltakat nem vitatta. Így tény, hogy az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1) 1. § (1) bekezdése szerinti elszámolási kötelezettségét teljesítette, amit a felperes jogalapjában és összecszerűségében elfogadott, az ezzel ellentétes nyilatkozata a kizárólag a DH2 törvény 37. §-ának alkalmazása megkerülését célozza.

- [4] Vitatta, hogy a pertárgyérték nem volna megállapítható, mivel a kereset a kölcsönszerződés semmisségének megállapítására irányul, így az ellenszolgáltatás értéke jelen esetben 21.200.000 forint minősül a pertárgy értékének.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] A Fővárosi Törvényszék 2016. február 16. napján meghozott 166.G.43.850/2015/8. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az állam javára külön felhívásra 600.000 forint le nem rótt illetéket, az alperesnek tizenöt napon belül 673.100 forint perköltséget. A felperes másodlagos és harmadlagos jogcímen előterjesztett keresete vonatkozásában a pert megszüntette.
- [6] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a peres felek között 2008. május 19-én lakásvásárlási kölcsönszerződésben rögzített kötelezettségek biztosítására ingatlant terhelő zálogjog alapításához szükséges jelzálogszerződés jött létre. A felperes elsődleges keresetét a régi Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapította, mely szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz jogszabály más jogkövetkezményt fűz. A felperes a régi Ptk. 251. § (1) bekezdésére hivatkozva kérte a jelzálogszerződés érvénytelenségének megállapítását. Az elsőfokú bíróság szerint az alapul vett kölcsönszerződés érvénytelensége önmagában nem eredményezi az abból származó igények biztosítására kötött jelzálogszerződés érvénytelenségét. A kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő követelések bírósági úton érvényesíthetők, ezért a biztosítására kötött szerződés nem minősül automatikusan semmisnek. A bíróság előtt nem érvényesíthető követelések esetkörét a régi Ptk. 204. § (1) bekezdése tartalmazza, amelyek közül azonban egyik sem minősül érvénytelen szerződésből eredő követelésnek. A perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége esetére alkalmazandó jogkövetkezményeket a DH2 törvény tartalmazza, és ezek alapján a felek között elszámolási kötelezettség keletkezik. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a jelzálogszerződés bírósági úton érvényesíthető követelés biztosítására szolgált, az ezzel ellentétes felperesi hivatkozás megalapozatlan, és erre tekintettel az elsődleges kereseti kérelmet elutasította. A másod- és harmadlagos kereseti kérelem a kölcsönszerződés semmisségének, részleges semmisségének megállapítására irányult. A DH1, DH2, DH3 és DH4 törvény hatálya alá a fogyasztói kölcsönszerződések tartoznak. A DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján a felperesnek a teljes szerződés semmissége, a szerződés részleges semmissége esetén a kereseti kérelmét az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására kiterjedően kellett volna előterjesztenie, mely kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére nem tett eleget. Ezért a DH2 törvény 39. § -a szerinti jogkövetkezményt kellett alkalmazni, vagyis a pert meg kellett szüntetni a másod- és harmadlagos kereset vonatkozásában.
- [7] A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján határozott.
- [8] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresete teljesítését kérte, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [9] A Fővárosi Ítéltábla 2016. december 1. napján meghozott 14.Gf.40.201/2016/4/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a felperes által az állam javára fizetendő illeték összegét 1.272.000 forintra felemelte, a per részbeni megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte. Egyebekben azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a felperes kereseti kérelmét utasította el. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az alperesnek 50.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, valamint külön felhívásra az államnak 1.696.000 forint le nem rótt fellebbezési illetéket.
- [10] A másodfokú bíróság elsődlegesen a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelemmel foglalkozott és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításához, az érdemi

döntéshez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a felek az okirati bizonyítékokat csatolták. A felperes fellebbezésében maga sem hivatkozott olyan lényeges eljárási szabálysértésre vagy további nagy terjedelmű bizonyítás szükségességére, ami az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (2) vagy (3) bekezdésén alapuló hatályon kívül helyezését indokolná. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével a jogi indokolás kiegészítése mellett lényegében egyetértett.

- [11] A felperes eshetőleg kereseti kérelmeket terjesztett elő, és meghatározta kereseti kérelmeinek vizsgálati sorrendjét is. Elsődleges kereseti kérelme a zálogszerződés semmisségének megállapítására irányult, amit arra alapított, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége folytán az annak biztosítékeként létrejött járulékos zálogszerződés is semmis. A látszólagos keresethalmazatban álló kereseti kérelmek között csak a másodlagos kérelemként adta elő a kölcsönszerződés régi Hpt.-re alapított teljes érvénytelenségének, míg harmadlagos kérelemként a szerződés XI.4. pontjának tisztességtelensége folytán a részleges érvénytelenségét. Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 3.a. pontjának indokolása szerint a látszólagos keresethalmazat esetén a felperes valójában egy kereseti kérelmet terjeszt elő azzal, hogy a további eshetőleg/vagylagos kérelme az elsődlegesként megjelölt kereseti kérelmének függvényében kerülhet elbírálásra, így az általa megjelölt elsődleges kereset eredményessége a többi eshetőleg kereseti kérelmek vizsgálatát és érdemi elbírálását szükségtelenné teszi. Az egyes kereseti kérelmek ilyenkor egymástól függenek, egymást kizárják, egyidejű létezésük csak átmeneti jellegű, azok vizsgálatának sorrendjét a felperes maga határozza meg. A bíróságnak is kizárólag egyetlen kereseti kérelemről kell érdemben döntenie a Pp. 213. § (1) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy a felek közötti kölcsönszerződés a DH törvények hatálya alá tartozik, mivel a felperes, mint fogyasztó az alperessel, mint pénzügyi intézménnyel 2004. május 1. napját követően 2008. május 19-én lakásvásárlás céljából kötötte meg, továbbá a szerződés egyes rendelkezései az árfolyamrés alkalmazását, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő feltételeket tartalmaznak.
- [12] A DH2 törvény hatálya alá tartozó szerződésekre vonatkozóan speciális eljárási és anyagi jogi szabályokat határoz meg. 37. §-ának egyértelmű rendelkezéséből kitűnik az a jogalkotói szándék, hogy a fogyasztók az ilyen szerződések teljes vagy részleges érvénytelenségéből eredő igényeiket teljeskörűen, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására is kiterjedően kérjék, egyidejűleg kizárva a régi Ptk. 239/A. §-a szerinti, kizárólag a megállapítási kereset előterjesztésének lehetőségét. Az elsőfokú bíróság helytállóan hívta fel a felperest, hogy másod- és harmadlagos kereseti kérelmei vonatkozásában a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő, az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazására és a felek közötti elszámolásra is kiterjedő, összességében meghatározott kereseti kérelmet terjesszen elő a kölcsönszerződés érvénytelensége és részleges érvénytelensége körében. A másodfokú bíróság szerint azonban tévesen szüntette meg a pert a másod- és harmadlagos kereseti kérelmek vonatkozásában, mivel a per megszüntetésének az elsődleges, a zálogszerződés érvénytelenségére irányuló kereseti kérelemre tekintettel nem volt helye, és ebben az esetben az elsőfokú bíróságnak a további eshetőleg kereseti kérelmeket úgy kellett tekinteni, hogy azokat a felperes nem tartja fenn. Ezért mellőzte az elsőfokú ítélet rendelkező részéből a per megszüntetésére vonatkozó rendelkezést. Kizárólag egyetlen, a kölcsönszerződés érvénytelenségére irányuló kereseti kérelemről kellett az elsőfokú bíróságnak érdemben döntenie.
- [13] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját abban a tárgyban, hogy a zálogszerződés érvénytelensége a felperes által előadott okra, azaz a kölcsönszerződés semmisségére alapítottan nem állapítható meg, döntése érdemben helyes, indokait azonban kiegészítette, illetve pontosította. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a régi Ptk. 234. §-a értelmében elegendő a kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozni, mivel a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. Önmagában a kölcsönszerződés semmisségére történő hivatkozás, különös tekintettel a DH2 törvény speciális anyagi és eljárásjogi szabályokat

meghatározó rendelkezéseire, nem eredményezheti az ahhoz kapcsolódó járulékos zálogszerződés érvénytelenségét. A zálogszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kérelmet tartalma szerint úgy kell tekinteni, hogy az a kölcsönszerződés érvényességének vitatására is kiterjedt. Enélkül ugyanis a járulékos zálogszerződés érvényessége nem állapítható meg, mivel a bíróságnak az alapjogviszonyt érintően is állást kell foglalnia. Ha a kölcsönszerződés érvénytelenségét jelöli meg a felperes keresete kizárólagos jogalapjaként, akkor a per szükségképpen a DH2 törvény hatálya alá tartozik, és a speciális szabályozásra tekintettel a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése értelmében az érvénytelenségre irányuló kereset mellett annak jogkövetkezményei alkalmazására is kiterjedő, valamint az elszámolást érintő,összegszerű kereseti kérelmet is elő kell terjeszteni. Ennek hiányában a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei nem vonhatók le. A kölcsönszerződés érvénytelenségére irányuló kereseti kérelem hiányában pedig nem volt érdemben vizsgálható, hogy a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjainak megfelel-e.

- [14] Hivatkozott a BDT2015. 3361. számú eseti döntés III. pontjára, mely szerint a kölcsönszerződés érvénytelensége nem eredményezi szükségképpen, hogy a kölcsönszerződést biztosító zálogszerződés kötelezettje mentesülne a zálogtárgyból való helytállás alól. A zálogkötelezett helytállási kötelezettségének alakulása ugyanis attól is függhet, hogy a biztosított szerződés érvénytelenségének a bíróság melyik jogkövetkezményét alkalmazza.
- [15] A megtérítendő illeték összegének módosítására vonatkozó rendelkezését a Pp. 24. § (2) bekezdés f) pontjával, 26. §-ával, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésével indokolta.
- [16] A perköltség tárgyában a Pp. 78. § (1) bekezdése, az Itv. 46. §-a, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdése szerint döntött.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen tartalma szerint a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó új határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. A felülvizsgálati kérelem szerint az egész pert meg kellett volna szüntetni perköltségmentesen. Kétségtelen, hogy elsődlegesen a zálogszerződés, másodlagosan a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, azaz látszólag DH2 törvény 37. § (3) bekezdésének második fordulata szerinti a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapításán túli kereseti kérelmet is előterjesztett. A zálogszerződés érvénytelenségére azonban csak és kizárólag azon okból hivatkozott, hogy a semmisnek ítélt kölcsönszerződés biztosítására kötött zálogszerződés maga is érvénytelen. A másodlagos kereseti kérelme is a kölcsönszerződés érvénytelenségének vizsgálatát igényli tehát, az a DH2 törvény hatálya alá tartozó deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségétől elválaszthatatlan. Önmagában a zálogszerződés semmisségének megállapítására irányuló kérelemmel tehát a DH2 törvény idézett rendelkezései nem kerülhetők meg. A felperes ezért a DH2 törvény 37. § (3) bekezdésének azon fordulatát, miszerint ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett, ebben az esetben úgy kell értelmezni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn, nem találta alkalmazhatónak. Eljárási szabálysértésként értékelte, hogy a bíróság döntése a bizonyítékokból levont nyilvánvalóan helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredménye, amelyre tekintettel a bíróság megszegte a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, továbbá az ítélet indokolása nem tartalmazza a Pp. 221. § (1) bekezdés második mondatában foglaltakat.

- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt nem alapos.
- [20] A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bek.]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyt konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti.
- [21] A felülvizsgálati kérelem sorrendjében haladva a felperes állította, hogy a pert meg kellett volna szüntetni. E körben a felülvizsgálati kérelem feltehető értelmezése az volt, hogy ha a felperes a DH2 törvény 37. §-a szerint a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjeszt, ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a megállapítási kérelmet nem tartja fenn, nem találja alkalmazhatónak. A hivatkozott törvényi rendelkezés azonban a zálogszerződésre nem, csak a fogyasztói kölcsönszerződésekre alkalmazandó, nem ad tehát alapot a zálogszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem tárgyában a per megszüntetésére.
- [22] A felülvizsgálati kérelem maga is elismerte, hogy az elsődleges kereseti kérelem a zálogszerződés, a másodlagos kereseti kérelem pedig kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányult. Kifogásolta, hogy elsődleges kereseti kérelme elutasítása mellett, a másodlagos kereseti kérelméről a bíróság érdemben nem döntött. E körben nem jelölte meg a megsértett jogszabályi rendelkezést, azt, hogy miért nem helytálló a jogerős ítéletnek az eshetőleges kereseti kérelmekkel kapcsolatos okfejtése. A kereseti kérelem nem pontos, szabatos megfogalmazásának következményét a felperesnek kell viselnie.
- [23] Eljárásjogi szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet nem felel meg a Pp. 221. § (1) bekezdésében írt tartalmi követelményeknek, e körben azonban a felülvizsgálati kérelem indokolást nem tartalmaz. Mindazonáltal a jogerős ítélet részletes indokolása megfelel a Pp. 221. § (1) bekezdésének.
- [24] A Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését abban határozta meg, hogy a jogerős ítélet a bizonyítékokból levont nyilvánvalóan helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredménye. A Pp. 206. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A törvény e rendelkezésének a megsértése csak abban a kivételes esetben állapítható meg, és csak akkor szolgálhat kellő alapul a felülvizsgálathoz, ha a bíróság iratellenes, ellentmondó, a per adataiból okszerűen nem következő megállapítást tett, vagy a bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírások megsértésével helytelen ténybeli következtetésre jutott. A felülvizsgálati kérelem ezen állított jogszabálysértés még vázlatos indokolását sem tartalmazza, így alkalmatlan volt a jogerős ítéletben foglalt döntés felülvizsgálatára.

Záró rész

- [25] Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem volt jogszabálysértő, azt a Kúria - a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperes a felülvizsgálati eljárásban nem nyilatkozott, részéről a felülvizsgálati eljárásban költség felmerülte nem állapítható meg, ezért e

tárgyban a Kúria a rendelkezést a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 79. § (1) bekezdése szerint mellőzte. A felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére köteles (Pp. 78. § (1) bekezdés, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2), 15. § (1) bekezdés).

[26] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2018. április 23.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró